

brief aan zijn vrouw (hij had met regelmaat tweemaal per week een kort bericht naar huis kunnen zenden), 'is het 48 jaar geleden dat ik officier werd. Ik . . . weet . . . dat ik er toen niet aan dacht, dat ik mijn carrière op zo weinig verheffende wijze zou beëindigen.'¹ Zijn lotgenoten zullen dit wel precies zo gevoeld hebben. Wij nemen intussen aan dat het hun vijven tot innerlijke steun is geweest dat zij zich, keken zij terug op hun houding in de maanden na de capitulatie, niets te verwijten hadden.

De Colditz-groep

Dat zij zich niets te verwijten hadden, gold ook voor de leden van de Colditz-groep, vooral voor de zeven-en-vijftig officieren (een-en-veertig 'Indische' officieren, acht van de marine en acht van het leger) en de ene mindere, de matroos-stoker van de marine, die in de zomer van '40 geweigerd hadden, de Duitsers gehoorzaamheid te beloven, of die na korte tijd van hun belofte teruggekomen waren.² Onder de een-en-veertig 'Indische' officieren bevonden zich twaalf die vóór hun wegvoering nog maar cadet waren geweest: zij hadden op het laatste moment hun officiersaanstelling ontvangen. De matroos-stoker nam in het gezelschap een wat merkwaardige plaats in – vermoedelijk was hij slechts tot de groep der officieren toegelaten doordat men hem van Duitse kant voor een adelborst gehouden had. De kans bestond dat de Duitsers hun vergissing zouden bemerken en de man naar een krijgsgevangenenkamp voor minderen zouden overplaatsen. Dat werd voorkomen: hij werd door de officieren met algemene stemmen tot adelborst 'bevorderd'.

Volgens de bepalingen van de Conventie van Genève werd, gelijk vermeld, de oudste van diegenen die de hoogste rang bekleedden, als groeps-

¹ Brief, 11 aug. 1944, van H. G. Winkelman aan zijn vrouw (collectie mej. A. E. Winkelman). ² Het is mogelijk dat nog wat meer officieren dan de vijf van wie wij al melding maakten, vóór augustus '41 hun verklaring-op-erewoord ingetrokken hebben, althans: volgens een mededeling van het *Oberkommando der Wehrmacht* bevonden zich op 1 augustus '41 een-en-zeventig Nederlandse officieren en acht-en-zestig 'Internierte' in Duitse krijgsgevangenschap (*Aktennotiz*, 10 sept. 1941, van het *Deutsche Rote Kreuz, Amt Auslandsdienst* (CDI, 3)). Is het cijfer 71 juist, dan moeten er bij de vijf nog acht anderen gekomen zijn.

Wij nemen aan dat de acht-en-zestig 'Internierte' tot de groep in Duitsland wonende Nederlanders behoorden die tijdens de meidagen van '40 geïnterneerd werden; mogelijk is evenwel ook dat dit opvarenden waren van de Nederlandse koopvaardij die in Duitse handen waren gevallen.